

**RAPORTURILE DINTRE ALEXANDRU MARGHILOMAN
ȘI ZIARISTUL TIMOLEON PISANI PE BAZA
UNOR SCRISORI INEDITE**

**THE CONNECTIONS BETWEEN ALEXANDRU MARGHILOMAN
AND JOURNALIST TIMOLEON PISANI BASED ON
UNPUBLISHED LETTERS**

George Trohani

Abstract

Between the politician Alexandru Marghiloman and journalist Timoleon Pisani there were strong political connections based on both belonging to Conservator Party.

From the years 1901 to 1914 there are presented a set of 9 letters/ documents sent by Alexandru Marghiloman to Timoleon Pisani, documents that contributed to a better understanding of the beginning of 20th century, before the First World War.

Key words: Marghiloman Alexandru, Conservatory Party, Red Cross

Între omul politic Alexandru Marghiloman și ziaristul Timoleon Pisani au existat strânse legături politice legate de apartenența amândurora la Partidul Conservator. Dar pentru aceasta să reamintim, pe scurt, câteva date biografice privind aceste două personalități.

Alexandru Marghiloman (27 ianuarie 1854 - 10 mai 1925) după ce și-a luat doctoratul în drept și în științe politice la Paris, în 1878, a intrat în magistratură ca procuror la Tribunalul Ilfov (8 ianuarie 1879); în 1883 intră în barou, iar din iunie 1884 devine avocat al statului; demisionează însă după câteva luni pentru a face politică, încadrându-se în gruparea „junimistă”, care din 1891 se constituie în Partidul Constituțional.

Între anii 1888 și 1913 a ocupat diferite funcții politice, ca ministru: 22/ 23 martie - 11 noiembrie 1888 ministru al Justiției; 12 noiembrie 1888 - 22 martie 1889 și 5 noiembrie 1889 - 15 noiembrie 1890 ministru al Lucrărilor Publice; 16 noiembrie 1890 - 15 februarie 1891 ministru al Agriculturii, Industriei, Comerțului și Domeniilor; 7 iulie 1900 - 13 februarie 1901 ministru al Afacerilor Străine.

După fuziunea elementelor conservatoare, din 1907, devine unul din liderii Partidului Conservator. Este numit din nou ministru între 29 decembrie 1910 - 27

martie 1912 la Ministerul de Interne și 14 octombrie 1912 - 31 decembrie 1913 la Ministerul Finanțelor.

În iunie 1914 este numit șef al Partidului Conservator, rămânând în teritoriul ocupat de Puterile Centrale în timpul primului război mondial, devenind președinte al Consiliului de Miniștri și ministru de Interne între 5 martie - 23/ 24 octombrie 1918, precum și ad-interim la Ministerul Agriculturii și Domeniilor între 6 martie - 4 iunie 1918¹.

Timoleon Pisani (14 noiembrie 1868 - 8 iulie 1943)² binecunoscut ziarist din prima jumătate a secolului al XX-lea care a colaborat la jurnalele Epoca, Argus și Universul.

La cotidianul "Epoca", fondat de către Nicolae Filipescu, în 1885, ca organ al Partidului Conservator, T. Pisani devine în 1897 secretar de redacție ocupându-se de redactarea știrilor externe. Pe 7 iulie 1900 formându-se guvernul Petre Carp, Nicolae Filipescu fiind numit ministru al Agriculturii, Industriei, Comerțului și Domeniilor este obligat, conform dispozițiilor în vigoare, să renunțe la proprietatea ziarului. Ca urmare cedează ziarul "Epoca" lui T. Pisani, care-l administrează până în noiembrie 1903, când îl închiriază triumviratului conservator Titu Maiorescu, Alexandru Marghiloman și Nicolae Filipescu printr-un Contract încheiat pe 8 ani. Printr-un Adaos din 10/ 23 decembrie 1903, semnat de către Al. Marghiloman, închirierea se reduce la 5 ani. Pe 30 noiembrie 1904, printr-o scrisoare semnată de T. Maiorescu, N. Filipescu și Al. Marghiloman, se anulează înțelegerea din 1903 și T. Pisani preia conducerea cotidianului, beneficiind de totala amicitie și încredere a lui N. Filipescu și Al. Marghiloman.

Mai apoi, în guvernarea lui Petre Carp din anul 1911 T. Pisani este ales deputat al Partidului Conservator în cadrul colegiului III, din Covurlui, ca reprezentant al presei, Al. Marghiloman fiind ministru de Interne, iar N. Filipescu de Război. Și tot deputat conservator de Covurlui va fi în timpul guvernării lui Titu Maiorescu din perioada anilor 1912-1913.

După Consiliul de Coroană din 8/ 21 iulie 1914 T. Pisani fiind adeptul lui N. Filipescu raporturile cu Al. Marghiloman se vor răci, în mai 1915 izbucnind chiar un conflict - datorat celor consemnate de anumite publicații - ce ar fi trebuit rezolvat pe teren, într-un duel. Conflictul se stinge, dar după intrarea în război a României, pe 15 august 1916, cele două persoane sunt în tabere total diferite. În ediția specială a "Epocei" anunțând "mobilizarea Armatei Române" se menționează că după ieșirea din Consiliul de Coroană Al. Marghiloman a fost huiduit de mulțime "până pe Bd. Elisabeta", în timp ce se adresau „ovațiuni entusiaste Dlor N. Filipescu, M. Ferechide și Emil Costinescu".

¹ I. Mamina, I. Bulei, *Guverne și guvernanți, 1866-1916*, București, 1994, p. 218; *idem*, *Guverne și guvernanți, 1916-1938*, București, 1994, p. 203.

² N. Trohani, în "Muzeul Național", vol. XIV, 2002, p. 214-238.

Din toată această perioadă prezentăm în cele ce urmează un grupaj de 9 scrisori/ documente trimise de Alexandru Marghiloman lui Timoleon Pisani, înscrisuri ce contribuie la o mai bună înțelegere a epocii de la începutul secolului al XX-lea, de până la izbucnirea primului război mondial.

1) În noiembrie 1901 inaugurându-se Clubul Partidului Conservator, în ziua de 13/26 noiembrie s-a întrunit Comitetul Partidului Conservator. Referitor la acest eveniment Al. Marghiloman a redactat o notă pentru a fi publicată în ziarul „Epoca”, din 14/ 27 noiembrie 1901 - fapt, ce de altfel, s-a și întâmplat. Nota, însoțită de o carte de vizită, prezintă indicații tipografice și corecturi făcute cu cerneală violetă.

Cartea de vizită:

Alexandre Marghiloman

Stimate D. Pisani

Te rog să publici în pagina I în numărul de diseară alăturatul articol. Neapărat.

Strâng mâna

A. Marghiloman

Nota:

Eri, 13/ 26 Noembre, a avut loc prima întrunire a Comitetului după inaugurarea Clubului Partidului Conservator.

Membrii care fac de drept parte din Comitet conform Art. 5 § 1 din Statute s-au constituit, și în conformitate cu § 2 al aceluiași Art au mai chemat în sînul Comitetului zece Membri Fundatori. Aceștia sunt supuși realegerii la prima Adunare Generală din anul 1902.

Comitetul a desemnat pe D. Dimitrie Dobrescu, ca Cassier, și pe D. Alex. G. Florescu ca Secretar.

Comitetul a dat, conform Art. 4 Delegațiunile necesare pentru formarea Comitetului Administrativ al Clubului.

Comitetul Partidului se găsește deci astfel compus :

Membri de drept: D. D. Carp Petre prezident, Arion C. C., Bogdan Leon, Culianu Nicolae, Delavrancea Barbu, Filipescu Nicolae, Grădișteanu Ion C., Holban Alexandru, Ianov Ion, Maiorescu Titu, Marghiloman Alexandru, Olănescu Constantin P., Olănescu Grigore P., Pogor Vasile, Rosetti Dimitrie G., Rosetti Theodor G., Sturdza-Skeianu Dimitrie.

Membri aleși: DD. Brătianu Basile, Deșliu Mihail, Dobrescu Dimitrie, Florescu Alexandru G., Hiot Constantin, Horbatsky General A., Laurian Dimitrie, Missir Petre, Negruzzi Iacob, Seulescu Mihail.

Comitetul Administrativ al Clubului se compune din: Beldimanu George, Capșa Colonel Gr., Dobrescu Dimitrie, Dunca General T., Mitilineu Ioan, Populeanu Simeon.

2) Scrisoare trimisă la 20 iunie 1902 de Alexandru Marghiloman, din Carlsbad (azi Karlovivary, în Cehia) - unde se afla la tratament - ziaristului T.

Pisani prin care regretă absența de la lucrările Congresului Partidului Conservator care vor avea loc în zilele de 22 și 23 iunie 1902. Face referiri la moralitatea ce trebuie să domnească în politică.

Karlsbad, 20 Juniu 1902

Scumpul meu Amic.

Cu toate stăruințele mele, mi se interzice de a-mi întrerupe cura de care, din nenorocire, am anul acesta mai multă nevoie decât oricând. Am, dar adîncă părere de rău de a nu mă găsi cu Dvoastră toți în mijlocul amicilor noștri, Duminica viitoare.

Când am plecat din țară, Domnu Dimitrie Rosetti, fiind prin București, ne făcuse parte Dumitale, Domnilor Maiorescu și Deșliu, și mie, de inițiativa forte înțeleaptă și chibzuită ce voia să ia. Căzusem noi patru de acord ca, eventual, convocarea amicilor noștri putea să aibă loc în zilele de 29 și 30 Iunie. Pe dată am accelerat plecarea mea pentru a fi liber la acea dată.

De atunci însă, din cauza conveniențelor Școlare, Comitetul nostru a luat nemerita hotărîre de a înainta cu uă săptămînă convocarea.

Am crezut să fiu prevăzător grăbindu-mă să plec. Se întîmplă că tocmai eu sunt privat de bucuria de a strînge mîna amicilor noștri.

Sunt însă cu inima și cu gîndul cu voi toți și, dacă nu iau, fără voia mea, parte la Intrunirea Partidului Conservator, nu mai puțin mă asociez în totul la toate lucrările ei.

Opera pe care am întreprins-o noi, de a stîrpi imoralitatea din politica partidelor, nu se realizează numai prin rezoluțiuni, când este în opozițiune, prin legi sau decrete, când este la putere. Ea este mult mai grea și cere uă energie mult mai continuă și mai susținută.

În timpul de față este ea mai ales penibilă, pentru că avem de luptat nu zic contra, ci pentru acei din familia conservatore cari nu s-au domerit încă că acțiunea oficială a grupării în care au rămas prinși este negațiunea absolută a oricărei idee sănătosoasă de guvernămînt.

Pentru ace(a)stă luptă amicii noștri sciu că mă vor găsi și mîine și poimîine, în rîndurile lor. De aceea cred că pot, fără mare inconvenient, să lipsesc întîmplător, azi, dintre ei.

Sper, scumpul meu amic, că vei fi intrepreatul meu pe lîngă Membrii Congresului și că le vei împărtăși încrederea absolută ce am în succesul muncii noastre comune.

Strîng mîna.

A. Marghiloman

3) Scrisoare a lui Alexandru Marghiloman scrisă în București, str. Mercur nr. 14, la 15/28 aprilie 1907 către ziaristul T. Pisani

14, Strada Mercur

15/ 28 Aprile 1907

Stimate Domn Pisani

Te rog publică, la echouri sau la informațiile politice - dar aci cu italice - alăturata notiță. Ți-am fi îndatorați dacă ai face-o să pară în orce jurnal poți, fie Adevărul, sau un jurnal al guvernului. In orce caz dă-o Independenței unde poți spune Dlui Procopiu sau altui redactor că este redactată de Stirbey, adică de singurul martor care, ca civil, poate face uă comunicațiune presei.

Acesta este răspunsul la informațiunea neexactă a țarei de azi.

Strâng mâna

A. Marghiloman

4) Scrisoare trimisă de către Alexandru Marghiloman, din Carlsbad, la 19 august, probabil 1907, către T. Pisani. Face referiri la câștigurile provenite din participări la consiliile de administrație ale unor bănci și societăți.

Carlsbad, Savoy Westend Hotel

19 August

Scumpul meu Domn Pisani,

Sunt informat că ziarele liberale au să schimbe ghitara și să înceapă cântec pe tema unor presupuse 120 sau 140.000 lei ce încasam de la Societățile din al căror consiliu făceam parte: Banca Agricolă, Generala Asigurări și Forestiera-Lotrul!! Un prim răspuns: dacă eram în stare să câștig ca administrator o asemenea sumă, nimic n-ar dovedi mai bine că un conservator când ia puterea face sacrificiuri materiale importante.

Un al doilea răspuns: tantiemele și jetoanele de prezență ce am putut încasa la Agricolă (o cât de ofticoase !) sunt aceleași pe cari le încasează și azi, la acea Bancă, Dni A. Băicoyanu, Procop Dumitrescu, Amiral Urseanu.

La Generala, identic aceleași ca D. Dum. Sturdza - predecesorul meu în Președintă – Saita, Cociaș, Take Protopopescu, M. Blank, Lambru - colegii mei liberali,

Iar la Forestiera sau Lotru jetoanele și tantiemele unde au fost pururea inferioare aceloră lui A. Constantinescu sau Mișu Pherekyde - colegii mei - dar, în plus, și avocați retribuți deși consilieri.

Toate acestea numai pentru cazul când s-ar începe și această polemică.

Scii cât dezaproab amestecul în afacerile societăților și cât găsesc puțin demnă o campanie de felul acesta.

Dar cu liberalii nu-i de vorbit de cuviință în orce.

Am aflat lucruri nostime asupra persoanelor cari au făurit mișelia cu Fundenii și a cine i-a pus la cale. Dar astea sunt pentru toamnă!

Mulțumesc pentru rândurile ce mi-ai scris.

Strâng mâna foarte prietenește.

A. Marghiloman

5) Scrisoare trimisă în ziua de 7/ 20 septembrie 1907, din Paris, Hotel Ritz, Place Vendôme, de către Alex. Marghiloman lui T. Pisani. Diverse referiri politice și date despre cursele de cai.

Hotel Ritz, Place Vendôme, Paris

7/ 20 Sept. 1907

Primesc scrisoarea Dtale, Scumpul meu Domn Pisani. Citesc regulat Epoca, dar nu o primesc tot asemenea. Vina ar putea fi a poștiei de au pentru ea plîngerii sunt generale. Astfel n-am putut da peste discursul Dlui Scarlat Popescu care, după aprecierile de la Roumanie trebuie să fi fost cu ardei. Dacă mai dai de el pune-mi-l la o parte. Recunosc, că dacă vrei să citești ceva din țară numai în Epoca găsești ; bietul Univers când iese dau bucătăresele strangul de cade într-un guvernamentalism prea desgustător fiind de toate culorile puterei, orcare.

Sciam din Carlsbad că guvernul nu are nimica gata - atât prin Albu cât și prin Take Protopopescu. Mai știu că Costinescu a fost domolit și că i s-a dat vestire că partidul cel vechiu nu va suporta un atac proprietății celei mari.

Aci stagnație în afaceri mare; pierderi continue la bursă; prezidentul tratat în gura mare de carne cu ochi, dar carne la urmă la câscig.

Nu uita că cursele încep Duminică 16 Sept. Poți arăta că primele înscrieri de aci de 2 ani sunt mulțumitoare ca număr și ca origină, reprezentând șase grajduri din țară, și că alergările promet – cu toată calicia guvernului care a suprimat drumul cel mare - să fie la înălțimea celor de primăvară.

Sosesc joia viitoare. Să te gălesc sănătos

A. Marghiloman

6) Scrisoare trimisă sâmbătă, din Paris, Hotel Ritz, Place Vendôme, de către Alex. Marghiloman lui T. Pisani. Datarea se poate face după ștampilele poștei aflate pe plic: 9 septembrie 1911 Paris și 12 septembrie 1911 București.

Referiri la acțiunile nu tocmai laudabile ale lui Caion, pe adevăratul nume Constantin A. Ionescu, ce-l care l-a acuzat de plagiat pe I. L. Caragiale.

Destinatarul: Domnului Pisani/ Ziarul Epoca/ Str. Academiei/ Bucarest (Roumanie)

Scumpul meu Pisani.

Cum sosiu m-ai prins cu o depeșă. Incă o invenție care nu va ameliora partea morală a tramvailor comunale nici nu va rezolva problema loturilor 13-14!

Trămit articolul promis. Citește-l tot că merită atențiune. El trebuie să fie sursa afirmațiilor Viitorului.

Trebuie să cunoști toată geneza Presei ca să vezi legătura.

Într-o zi Anagnostiade tinerul care visa o candidatură și Dor Vaias, cumnatul lui Gunitescu Romanași, mă vestesc că ei fondează un ziar francez, că au constituit capitalul și că sunt gata să iasă. Cereau numai sprijinul moral al guvernului. Nu sciam nimeni că adevăratul ziarist era Caion, teoricianul reacțiunii

după J. De Maistre și Donald. Notează acest punct cert: îl vei regăsi în articolul lui L'Univers et le Monde!

În mai multe rînduri am dat verbal notele politice și lui Vaias și lui Anagnostiade. Intr-o zi i-am trimis acestuia note scrise unde luam act de articole din presa mag(h)iară pentru a face lecția liberalilor ale căror toate calomniile electorale se regăseau - amplificate bine înțeles - în ziarele din Budapesta.

La acelaș moment a apărut în La Presse un studiu de fantezie ostil lui K. Waechter. Articolul era copiat din un ziar din Paris, le Journal mi se pare.

La minut La Presse a fost dezavuată. Eu însu-mi am redactat o notă în acest sens.

Atunci Caion, ca să păstreze un instrument de eventual șantaj, a fotografiat notele ce trimisesem în ajun și cari fuseseră sustrase de la adresa lui Anagnostiade. Aceasta pentru a dovedi că ziarul avea legături oficioase. Nimeni nu le-a tăgăduit. Dar cui trecea prin minte ca un ziar amic se va arunca într-o ridiculizare a lui K.W.

De multe ori Caion, rămas singur la ziarul, transformat pe urmă, dar tot francez, a venit pe la Minister după subsidii. Ușa închisă. Aceasta a determinat probabil tentativa de acuma.

Je m'en fiche comme d'un guigne.

După Gherghel, Caion. Poate chiar ca acesta nu este de vină și că liberalii au luat scirea de bună din ziarul francez. Indiferent : *Je ne chante pas!*

Cele mai cordiale sentimente

A. Marghiloman

P.S. Ce zici de atacul în contra Principesei Maria din articolul ce trămit. Foarte pe placul amicului Vintilă, probabil. Strâng mâna

A. M.

7) Pe 26 iulie 1914 Alexandru Marghiloman este ales Președinte al Crucii Roșii Române³. Primind diferite donații, o lună mai târziu - pe 27 august 1914 - trimite o scrisoare, din București, ziaristului Timoleon Pisani.

14, Strada Mercur

27 Aug. 1914

Scumpe Domn Pisani.

Disconto Gesellschaft din Berlin îmi trămite 100.000 lei pentru Crucea Roșie Română. In același timp ea dă încă 100.000 lei pentru ajutorarea familiilor mobilizaților români.

Iar un Domn Ludwig Roselius din Brema fiind prin Sinaia și primit întâmplător de Regina, a oferit spontan 25.000 lei tot pentru Crucea Roșie.

³ A se vedea și Al. Marghiloman, *Note politice*, I, București, 1927, p. 239.

Te rog pune-mi câteva rînduri elogioase - Germani, care, cu toate nevoile lor, dau și pentru România, sume așa de serioase, merită. Să aibă o mulțumire. Sper că Gongopollu nu va fi supărat dacă se strecoară o amabilitate la adresa lor. Eu nu uit că în Ianuarie 1913 - 5 zile după revoluția din Constantinopol - când era criza mai mare - Disconto mi-a dat 75 milioane aur cu cari am făcut mobilizarea și că în Sept. mi-a dat un împrumut cu care trăește armata azi!

Strîng mâna.

A. Marghiloman

8) În zilele de 18-19 mai 1915 are loc un Congres al Partidului Conservator⁴. Anterior Congresului Alexandru Marghiloman a efectuat un turneu electoral la Pitești, unde a ținut și o cuvîntare. Deoarece unele jurnale au publicat știrea că în timpul acestei cuvîntări s-ar fi exprimat anumite imputări la adresa jurnalului Epoca, și implicit la cea a ziaristului Timoleon Pisani, s-a iscat un diferend ce a necesitat o rezolvare pe calea „duelului”. Martorii celor două părți s-au întrunit însă, în ziua de 20 mai 1915, în casa principelui Alexandru Calimachi întocmind un Proces Verbal al încheierii conflictului iscat între Alexandru Marghiloman și ziaristul de la „Epoca”, Timoleon Pisani. Respectivul Proces Verbal a fost de altfel publicat în “în capul gazetei. Titlu pe 2 col(oane)” cu aldine cursive de 12, conform adnotărilor tipografice făcute chiar de către T. Pisani.

*Incidentul Marghiloman - “Epoca”
Proces Verbal*

Astăzi 20 Mai 1915, orele 7½ p.m. subsemnații Nicolae Filipescu și Principele A. Calimachi martori Dlui T. Pisani și subsemnații Mihail Pherekyde și Ion M. Mitilineu, martori Dlui Al. Marghiloman, ne-am întrunit la Principele Al. Calimachi pentru a tranșa diferendul ivit între clienții noștri.

Noi martori Dlui T. Pisani am cerut explicațiuni sau repențiune pentru cuvintele pe cari unele jurnale i le atribue ca rostite de dl. Al. Marghiloman la o întrunire din orașul Pitești, și cari ar constitui o imputare gravă adusă Dlui T. Pisani.

Noi, martori Dlui Al. Marghiloman declarăm că versiunea dată de aceste jurnale este inexactă, nefăcându-se de Dsa imputarea coprinsă în aceste relațiuni a întrunirii de la Pitești, adevărul fiind numai cele publicate în jurnalele Steagul și La Politique.

În urmă cu toți patru am căzut de acord pentru a constata că nici o ofensă personală nu există și că deci incidentul este închis.

Martori dlui T. Pisani

N. Filipescu

A. Callimachi

Martori dlui Al. Marghiloman

M. Pherekyde (M. Ferechide)

Ion M. Mitilineu (I. Mitilineu)

⁴ *Idem*, 1927, p. 471-472.

9) Alexandru Marghiloman, în ale sale *Note Politice*, vol. II din 1927, la pagina 129, menționând evenimente din ziua de 20 iulie 1916, scrie: “Falșul <Epocei>; Presupusa scrisoare Hrotschka este o ignonimie stupidă. Falșul sare în ochi. Aflu de la Arion, întors de la Călimănești, că Filipescu făcându-i propuneri l-a anunțat că va publica un act care nu-i va mai permite lui Arion să rămâie pe lângă mine. Deci Filipescu a fost amestecat în această murdărie fără scuză posibilă căci prea e proastă!”. Iar la pagina 133, cu evenimente din 27 iulie 1916, menționează: “Adevăratul Hrutschka telegrafiază lui Corteanu că niciodată el nu mi-a scris și că se abuzase de numele lui”.

Redăm mai jos respectiva scrisoare semnată N. Hruschka și trimisă din Viena, la 24 iunie 1916, lui Al. Marghiloman.

Wien. 24 Juni 1916

Herrn Alex Marghiloman

Bukarest

Rumänien

Mein lieber Freud, vor Allen muss ich Ihnen vielmals danken für das Interview, welches Sie meinem Freunde gewährt, ert mir bei seiner Rückkehr nicht genug danken konnte, dafür dass ich ihn Ihnen mitteilen rekomandiert. Als enigheit kann ich Ihnen mitteilen, dass der Krieg zwischen Mexiko und den Vereinigten Staaten unvermeidlich ist, und ist es entschiedene Sache, dass sehr viele deutsche Offiziere in den Reihen der mexikanischen Armee kämpfen werden. Ich glaube, dass diese Tatsache Sie sehr befriedigen wird, denn bedenken Sie wie viele das miserigen sind gefallen durch das Blei, welches die Vereinigten Staaten unsern Feinden lieferten. Jetzt werden die Amerikaner Gelegenheit haben sich davon zu überzuegen dass mit den Centralmächten nicht zu spassen ist.

Bei nus hört man dass von Papste renegierte wieder begonnen hat Bukarest in Seiner Ruhe zu Storen, Schade, dass es nicht wehr zu nus kommt, denn hier wurde er sich viel besser unterhalten.

Es ist möglich, dass auch ich gegen den 20 Iuli nac Bukarest komme, bisdahin empfaugen Sie freundschaftlichen Händedrücke von Ihren Freunde

N. Hruschka.

Landtags/ Reichsratgeordneter⁵

⁵ În traducere = Viena, 24 iunie 1916. Domnului Alex. Marghiloman, București, România. Dragul meu prieten, Înainte de toate trebuie să vă mulțumesc mult pentru interesul pe care l-ați acordat prietenului meu, care la întoarcerea sa nu mi-a putut mulțumi destul pentru că v-a fost recomandat prin intermediul meu. Ca un lucru minor pot să vă comunic că războiul dintre Mexic și Statele Unite este inevitabil. Este un lucru hotărât că foarte mulți ofițeri germani vor lupta în rândul armatelor mexicane. Eu cred că acest fapt o să vă liniștească mult. Apoi gândiți-vă cât de mulți dintre ai noștri au căzut de plumbul pe care Statele Unite l-a furnizat dușmanilor noștri. Acum, americanii vor avea ocazia să se convingă că nu este de glumit cu Puterile Centrale. La noi se aude că renegatul de Papă a început din

- Résumé -

Entre l'homme politique Alexandre Marghiloman (27 janvier 1854 - 10 mai 1925) et le journaliste Timoleon Pisani (14 novembre 1868 - 8 juillet 1943) ont existés des étroites liaisons politiques comme suite de leur appartenance au Parti Conservateur.

T. Pisani devient en 1897 secrétaire de rédaction au quotidien "Epoca, fondé par Nicolas Filipesco, en 1885, comme organe du Parti Conservatoire, rédigeant les nouvelles de l'étranger.

Des années 1901-1914 se sont gardé 9 lettres/ documents envoyés par Alexandre Marghiloman à Timoleon Pisani, inscrits qui apportent des nouvelles contributions a une meilleure compréhension des événements du commencement du XX-^{ème} siècle, jusqu'au déclanchement de la première guerre mondiale.

nou să tulbure liniștea Bucureștilor. Păcat că nu mai vine la noi, căci aici sigur s-ar distra mai bine. Este posibil ca și eu să vin la București către 20 iulie. Până atunci primiți străngerile mele prietenești de mână de la prietenul dumneavoastră, N. Hruschka, Deputat și membru al Consiliului Imperial.